

Contribuția evreilor la viața muzicală în Timișoara în secolul XX

Lista de mai jos este un punct de plecare pentru istoria prezenței evreilor în viața muzicală din Timișoara.

Informații de la Trude Catona, Ladislau Roth, Tomi Laszlo, Annie Hammer, Tibi Schatteles, Adrian Szasz, Auscher Robi, Goldi Goldenberg, Schlosser (Gerö) Kati, Iudit și Duci Cohen, Getta Neumann. Unele date provin din *Compendiul personalităților evreiești* de Karcsi Weidmann.

A

Aczel Ervin, elevul lui Havas Lilly ; a studiat la Academia de Muzica din București și Cluj. Dirijor la Oradea. A dat concerte și la Timișoara. Dirijor la Szeged, Ungaria.

Alexander Oscar – contrabas. Israel

B

Banat Gabriel (Hirsch), 1926 Timișoara, violonist și scriitor. USA.

Informații pe : <http://www.bjt2006.org/gbanat.html>

Banat playing Bartok.

<http://www.youtube.com/watch?v=HPI9-68yUh4>

Brauch Bruno - farmacist de profesie, muzician contrabas și tympan

Bruck Charles (Karcsi), 1911, Iosefin, Timișoara – 1995, Maine, SUA. Fiul unui macelar kosher, elev la Liceul Israelit, coleg de clasă cu Gheorghe Hammer. A studiat în Franța și la vârsta de 25 de ani, a devenit vice-dirijor al orchestrei simfonice din Paris. În timpul ocupației naziste, și-a pierdut poziția. A participat activ în *La Resistance*. După război a devenit dirijor al Operei Regale Olandeze (1950-1954) și apoi (1955-1965) al filarmonicii din Strasbourg, iar în fine (1965-1970) a fost dirijorul orchestrei simfonice a radio-televiziunii franceze. În 1970 s-a mutat la Hancock, Maine, USA, fiind numit șef al faimoasei școli de dirijori care poartă numele fondatorului său, Pierre Benjamin Monteux (1875-1964).

În 1946, Bruck a venit în orașul său natal și a dirijat două sau trei concerte, între altele cu marea pianistă Monique de la Bruchollerie pe care el a adus-o la Timișoara.

C

Cilibiu Viliam, cantor

D

Deak Tamas (Deutsch Tomi), muzicolog si pianist, scriitor, traducator de opera,decedat.

E

Edelstein Eli - violonist la Orchestra Filarmonica Tel Aviv.

Eizikovits Klari, pianistă. După război a făcut studii de pian la Conservatoriul din Budapesta. A imigrat în Israel.

Eizikovits Maximilian, profesor de muzică la Liceul Israelit, Timișoara. După război, profesor la Conservatoriul din Cluj.

Engel Thomas – violonist. Africa de Sud

Erdelyi Isolda, prof. Istoria Artei

F

Feller Otto, cantor la Sinagoga din Fabric

Fellner Sulamit – pianista, participante la numeroase programe radio ca solista si in formatie de camera cu fiii ei, violonist si violoncelist.

Fischer Hugo, cantor la Sinagoga din Fabric

Fischer Samuel, dirijorul corului din Sinagoga din Fabric ; dirijorul corului *Hazamir*

Földvari Ernő, ulterior Ernest Paldi, pianist și dirijor. A făcut studii de pian la Budapesta. După război a fost dirijor la Opera maghiară din Cluj. A fost activ ca dirijor la Opera din Tel Aviv, Israel și in Elveția, unde a dat cursuri de pian.

Freund Leo, pianist solist

Freund Eva, pianista corepetitoare la Opera din Cluj ; actualmente profesoara de pian in Israel.

Friedmann Andor (1869-1926), pianist și organist la Sinagoga din Fabric

Friedmann Robi, acum **Ron Porath**, violonist, prim-violonist la Filarmonica din Tel Aviv.

Füredi Ladislau (1928-2002) muzicolog, violonist, profesor, critic muzical. După ce a fost exclus de la Liceul Piarist, a fost elev la Liceul Israelit.

G

Györi Tibor, corepetitor si bariton specializat in interpretare de Lieduri

Grosz Ivan, violonist

H

Haas Andrei, cântăreț

Halm Gustav, vioara. Israel

Havas Lilly, profesoara de pian; a predat cursuri de istoria muzicii

Hermann Gyuri, violonist. Israel

Herskovits Augusta, profesoară de pian ; a predat si jazz clasic

Hirschl Imre, muzician de jazz.

Holender Ioan (1935), cântăreț de operă, mai târziu directorul Operei din Viena

J

Junger Ervin, muzicolog și compozitor. **Nascut in 1931, fost elev la Zsidlic, (Liceul Evreiesc din Timisoara), coleg de clasa cu Fredi Weisz. A studiat la Academia de Muzica din Cluj in clasa de pian cu prof. Kardos Magda si compozitie cu prof. Max Eisikovits. A predat la Academia din Cluj, iar dupa *alia*, la Academia de Muzica din Te-Aviv. Este autorul a numeroase compozitii muzicale (sinfonii, muzica de camera, muzica corala, ciclu de cantece) si publicatii. In prezent locuieste la Haifa.**

Bass Yoram Chaiter singing Erwin Junger's *Night Song*

<http://www.youtube.com/watch?v=2YUMe51dPgk>

K

Kardos Magda, profesoară de pian cu mulți elevi care au devenit pianiști.

Katz Solomon, cantor la Sinagoga din Cetate

Klein Geza, cantor la Sinagoga din Fabric

Kohn Edit, profesoara de pian la Haifa, Israel

Kohn Ernest, cantor la Sinagoga din Fabric

Kohn ? baterist jazz

Kurtag György (1926, Lugoj -), compozitor

L

Laufer Wolfgang (1947, Timișoara – 2011, SUA), violoncelist. Tatăl lui Wolfi Laufer a fost solist în corul din Sinagoga din Fabric și corist în corul *Hazamir*. Prim-violoncelist al Orchestrei de Radio din Ierusalim ; prim-violoncelist în

Filarmonia din Hamburg ; prim-violoncelist la Festivalul Wagner din Bayreuth ; violoncelist în formația de muzică clasică *Fine Arts Quartet*

P

Philipp Ella, pianistă; profesoara de pian

Philipp Judith, fiica lui Ella, pianistă, profesoara la Conservatorul de muzica Israel, decedata.

R

Reich Lenke, profesoară de pian. Căsătorită Novac. După război a trăit la București.

Romașcanu Stefan, violonist. Studii la Conservatorul din Budapesta. Violonist în *Orchestre Romande* de Lausanne, Elveția.

Roth Ladislau, dirijorul orchestrei Operei din Timișoara (1947 – 1960), Israel

Rubel Francisc, fagot. Israel

Russo Ioan, chirurg de profesie, muzician amator

S

Schönberger Paul, jazz, duet cu Imre Hirschl; Germania - Israel

Szekely Eva, fiica lui Szekely Jenő, violonistă. Profesoară la un Conservator de muzică în SUA.

Szekely Jenő, violonist la Filarmonica Timișoara. A predat vioară la Timișoara, apoi în SUA

Szekely (Eckstein) Vera, profesoara de pian la Facultatea de Muzica a Universitatii de Vest Timisoara,traieste in Timisoara

T

Tal Alexander (Deutel Sanyi-Lina), 1932 – 2005. A studiat vioara cu Weinberg Ibi. A ajuns in Israel la varsta de 19 ani si a fost ani de zile Konzertmeister la Filarmonica Israeliana (IPO) si dupa 1974 la Filarmonica din Amsterdam si Hilversum Radio Orkest. A fost prim violonist in Haydn Quartet si in Israel New String Quartet. Michal Tal, fiica lui, este o pianista renumita in Israel.

Vivaldi, Summer

http://www.youtube.com/watch?v=KDqea-k_oXo

Concertul de vioara nr. 2 de Bartok (inregistrat ca disc)

http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=NIOPDNAWEKq#!

W

Weinberg Viorica (Ibi), Markovitsh – prim-violonistă în Orchestra Filarmonicii Timișoara

Weiss Eugen (Jenö), cantor la Sinagoga din Fabric

Weiss Ferdinand/Fredi (1932, Timisoara – 2002, Cluj) elev la Liceul Israelit Timișoara; elevul lui Philipp Ella; profesor la Academia de Muzica din Cluj; a acompaniat la pian pe Stefan Ruha, Ion Voicu, printre altii.

Stefan Ruha, vioara, Ferdinand Weiss, pian - Kreisler

<http://www.youtube.com/watch?v=RrjBrH1pl6U>

Henryk Szeryng, vioara, F. Weiss, pian – Prokofiev

<http://www.youtube.com/watch?v=LLHcHqVRhiU>

Wertheimer A., vioara. Israel

Wiener ? prof canto

Willkovits Ekaterina, solistă la Opera din Timișoara și Cluj

Winkler Eva, violonistă - Israel

Wisinger Endre, pianist jazz